

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43

1577 København

Att.: ens@ens.dk og krsbh@ens.d (Karen Steffensen Bach)

Journalnummer 2022-21741

Taastrup, den 31. oktober 2022

RE: Høringssvar vedrørende "Bekendtgørelse om afsætning af genbrugsgenstande fra genbrugsområder på kommunale genbrugspladser"

Elretur^{1 2} – som er en nonprofitorganisation har fulgt lovgivningsprocessen med etablering af genbrugsområder nøje. Det er Elreturs opfattelse, at afsætningen af genbrugsgenstande samt selve etablering af genbrugsområder giver anledning til en række praktiske problemstillinger knyttet til elektronik, som Elretur anmoder lovgiver om at forholde sig til.

Egnede og driftssikre løsninger findes allerede

Allerede i dag genbruges en betydelig del af den, på genbrugspladserne indleverede elektronik. Genbrug af elektronik fra genbrugspladserne er i de senere år systemsat og er stadig under udbygning, hvilket bl.a. sker gennem nye tiltag, brug af reparatører og investeringer i teknologi. Jf. DPA (Dansk Producentansvar) har de kollektive ordninger i 2021 sikret, at 2.095 tons elektronik er genbrugt. Opgørelsen er baseret på de aktiviteter som de kollektive ordninger varetager (indberetter); altså aktiviteter der sker efter elektronikken, er afhentet af de kollektive ordninger på de kommunale genbrugspladser.

Behandlingsform og effektivitet i form af genbrug, genanvendelse eller nyttiggørelse

I tons

Kategori	Sendt til behandling	Genbrugt	Genanvendt	Forbrændt	Rest	GENANV.%	NYTTIG %
1. Udstyr til temperaturudveksling	14.579	738	10.840	2.582	420	79%	97%
2. Skærme og monitører	5.973	440	5.096	251	187	93%	97%
3. Lyskilder	694	-	556	1	138	80%	80%
4. Stort udstyr	33.960	529	27.174	2.934	3.322	82%	90%
5. Småt udstyr	15.044	342	12.452	1.813	437	85%	97%
6. Småt it- og telekommunikationsudstyr	3.680	46	3.115	425	94	86%	97%
7. Fotovoltaiske paneler	12	-	11	1	-	95%	100%
I alt	73.943	2.095	59.244	8.007	4.597		

Kilde: DAP, <https://producentansvar.dk/statistik/elektronisk-udstyr-weee/behandlede-maengder-elektronik/> (2021)

¹ Elretur er en nonprofitorganisation der sørger for en ansvarlig og omkostningseffektiv indsamling, håndtering og miljøopbevaring af mere end 80 % af det elektronik- og batteriaffald, der bl.a. afleveres på landets genbrugspladser, hvortil kommer erhvervsaffaldsordninger.

Elretur er Danmarks største kollektivordning, som repræsenterer mange forskellige brancher og virksomhedstyper. Elretur repræsenterer mere end 950 virksomheder (producenter og importører af elektriske og elektroniske udstyr (samt batterier) i Danmark ¹. Elretur er etableret som en kollektiv ordning i 2005, samtidigt med at WEEE-direktivet blev implementeret i Danmark. Elretur har således mere end 18 års erfaring med at forvalte WEEE-direktivet i praksis. Hertil indtræder Elretur i producentansvaret for emballage (2025).

² <https://selfservice.dpa-system.dk/public/search?tab=producer>

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.

2630 Taastrup

www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98

CVR-nr.: 28 83 51 24

E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK

IBAN: DK7930004180255761

Danske Bank, konto 4180 4180255761

Det skal bemærkes, at en væsentlig del af den indleverede elektronik ikke kan (må) genbruges, idet fx en betydelig (vægt)andel af skærme og monitører er CRT (billedrørsfjernsyn) og for udstyr til temperaturudveksling indgår der CFC kølemøbler (freon), ligesom lyskilder ikke kan genbruges bl.a. pga. indholdet af kviksølv (Hg). Med foranstående in mente udgør det allerede foretagne genbrug en pæn procentandel.

De kollektive ordninger har gennem de senere år arbejdet målrettet med genbrug, hvilket også kan ses af udviklingen i genbruget. Nedenstående opgørelse fremgår af DPA's statistikker for årene 2017, 2018, 2019, 2020 og 2021. Det kan tilføjes, at genbrug af elektronik indleveret på genbrugspladserne i 2022 forsat er i vækst, hvorfor tallene stadig er stigende. Desuden skal det oplyses, at volumen af genbrug frem til 2018 lå på et stabilt niveau omkring 300 ton.

Figur: Genbrug indberettet af de kollektive ordninger samt udviklingen i perioden 2018-2021.

	Genbrug i tons	Udvikling i ton
2017	343	
2018	926	583
2019	1.394	468
2020	1.595	201
2021	2.095	500

Kilde: DAP, <https://producentansvar.dk/statistik/elektronisk-udstyr-weee/behandlede-maengder-elektronik/>

Det skal understreges, at ovenstående opgørelser alene dækker indberetninger fra de kollektive ordningers genbrugsaktiviteter, som altså omhandler genbrug foretaget af de kollektive ordninger efter at elektronikken er afhentet på de kommunale genbrugspladserne.

I forlængelse af ovenstående opgørelser er det Elreturs hovedopfattelse, at elektriske og elektroniske produkter ikke bør kunne afleveres i genbrugsområder, da der allerede findes egnede og driftsikkerløsninger til genbrug, samt at disse løsninger fortsat udvikles både i tons og ved investeringer. Opbygning af nye og ikke afprøvede genbrugs løsninger risikerer at udvande de allerede eksisterende løsninger; vel og mærke eksisterende løsninger som fortsat besidder et vækstpotentiale, og hvori der sker løbende udbygninger og investeringer i systemer og teknologi. Producentansvarsløsningerne er i øvrigt tilgængelige for borger/forbruger, virksomheder og offentlige virksomheder/enheder.

Det er endvidere Elreturs opfattelse, at elektriske og elektroniske produkter ikke bør kunne afleveres i genbrugsområder, fordi der i realiteten er tale om affald omfattet af producentansvaret.³ Det er herudover Elreturs opfattelse, at elektronik ikke egner sig til aflevering i genbrugsområderne. Sidstnævnte uddybes i nedenstående bemærkninger.

Hvis lovgiver er af den opfattelse, at elektriske og elektroniske produkter skal kunne afleveres i genbrugsområder, bør lovgiver sikre, at produkterne håndteres på en måde, hvor der sker såvel sortering som behørig håndtering efter samme krav, som stilles til producentansvaret.

³ Elretur henviser i øvrigt til sine høringsvar af 17. august 2022 vedrørende bekendtgørelse om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning og høringsvar af 4. oktober 2022 vedrørende bekendtgørelse om kommunernes pligt til at etablere genbrugsområder på kommunale genbrugspladser.

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

Elretur bemærker i øvrigt, at der for elektronik og batterier samt emballage (sidstnævnte fra 2025) findes en særlovgivning om producentansvar, hvorved producenterne varetager indsamlingen og den efterfølgende behandling af det på bl.a. genbrugspladserne indleverede elektronik og batterier.

BEMÆRKNINGER TIL GENBRUGSOMRÅDER OG AFSÆTNINSBEKENDTGØRELSEN

Elreturs høringsvar omhandler alene elektronik og batterier. Elretur har ingen bemærkninger i relation til andre produkter, som indleveres i genbrugsområder på de kommunale genbrugspladser.

Kommunerne bliver ansvarlige for persondata og andre sikkerhedskrav (bekendtgørelsens §§ 1-5) Ved at indføre et lovhjemlet genbrugsområde, hvor kommunerne skal modtage og sørge for afsætning af genstande, bliver kommunerne ansvarlige for de genstande, som borgerne afleverer på genbrugsområderne, indtil videre afsætning. Kommunerne har ansvar for at sikre, at der er den fornødne sikkerhed i genbrugsområderne, og at afsætning kun sker til aktører, der kan sikre forsvarlig håndtering af elektronik. Det bør reglerne forholde sig til.

Elektronik kan ikke afsættes fra genbrugsområderne, uden at en række krav tages i betragtning. Det skyldes, at elektronik efter sin karakter ikke kan bruges igen uden sortering, test, rensning og anden håndtering. I nedenstående er der redegjort for nogle af årsagerne:

Databeskyttelse

Elektronik indeholder i dag personoplysninger i stort omfang, som skal håndteres i overensstemmelse med databeskyttelseslovgivningen. Dette gælder ikke blot for iPads, øvrige tablets, computere, telefoner, men også for fjernsyn, som indeholder streamingtjenester og andre apps, ligesom også hårde hvidevarer i dag indeholder personoplysninger. Der er risiko for betydelige databrud, hvis elektronik afleveres og afsættes på genbrugsområder med henblik på vederlagsfri afsætning til tredje part, uden at der sker behørig rensning af produkterne. Det er nødvendigt, at lovgiver forholder sig til håndtering af de databeskyttelsesproblemer, som vil komme, hvis elektronik afleveres i genbrugsområder.

I relation til databeskyttelse har Datatilsynet udtalt alvorlig kritik af en *navngiven virksomheds* håndtering af indlevering af databåren elektronik. Datatilsynet lægger i sin afgørelse til grund, at der har været uautoriseret adgang til klagers personoplysninger, hvorfor tilsynet finder, at der er sket brud på persondatasikkerheden.

Datatilsynet lægger yderligere til grund, at indleveringsstedet (modtageren) – på tidspunktet for tilbageleveringen af den databårene elektronik – er blevet dataansvarlig for eventuelle oplysninger, der måtte være gemt på enheden.

Kommunerne er dataansvarlig for indleverede produkter frem til det genbrugsegnete produkt overdrages til en tredje part, som vel og mærke overtager dataansvaret. Reglerne om genbrugsområder bør i det mindste forholde sig til, hvordan regler om databeskyttelse og andre sikkerhedskrav iagttages.

For elektroniske og elektriske produkter som indleveres til producentansvaret opfyldes reglerne allerede ved brug eget opsamlingsudstyr, som er under opsyn og under tag samt aflåst om natten.

De kollektive ordninger overtager dataansvaret ved afhentningen og har sikret sig at dataansvaret varetages jf. underskrevne og implementerede databehandlaftaler i de(t) følgende led både for så vidt angår genbrug og recycling. Det kan i øvrigt oplyses, at der udføres løbende audit i relation til de indgående databehandlaftaler.

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

Datatilsynets udtagelse kan læses her: <https://www.datatilsynet.dk/presse-og-nyheder/nyhedsarkiv/2022/aug/datatilsynet-udtaler-alvorlig-kritik-af-elgiganten-as>

Miljøkrav

Elektroniske produkter har miljøskadeligt indhold, som håndteres korrekt, når produktet afleveres i affaldsstrømmen og håndteres af producenterne. Det sikres ved at sådanne produkter ikke genbruges, men at de miljøoparbejdes korrekt i forhold til fx aftapninger af gasser etc.

Hvis en borger sætter et ældre køleskab i genbrugsområdet, fordi køleskabet er funktionsdygtigt, modvirker reglerne om genbrugsområder efter sin ordlyd ikke, at køleskabet bliver genbrugt med sit miljøskadelige indhold. Det er et betydeligt tilbageskridt set i forhold til den nuværende ordning, hvor producenterne sørger for håndteringen af alle genstande, der afleveres på genbrugspladsernes område.

Det kan oplyses, at ca. en tredjedel af de, på genbrugspladsen indleverede kølemøblerne, indeholder CFC-gasser og -olier.

Sikkerhedskrav

Ethvert elektronisk produkt kan have en løs forbindelse, som skaber brandfare for den næste bruger. Det betyder, at private skoler og børnehaver fx kan overtage produkter, som i sig selv er brandfarlige, eller som indeholder persondata fra den tidligere bruger, hvis ikke kommunen i forvejen har sørget for behørig testning. Det er nødvendigt, at lovgiver forholder sig til de sikkerhedsproblemer, som vil komme, hvis elektronik afleveres på genbrugsområder. Elektronik skal sorteres og gennemgå sikkerhedstest, før det kan anvendes i en ny sammenhæng.

Det skal i øvrigt oplyses, at en væsentlig del af de kabelfrie elektriske produkter (batteridrevet), som indleveres på genbrugspladserne, anvender ældre batteriteknologier, som i dag ikke markedsføres af forskellige årsager, ligesom flere batterityper skal håndteres som farligt gods.

I forhold til tilbagekaldte produkter og tyverigods er det i øvrigt vigtigt, at de nødvendige kompetencer er til stede hos modtageren (genbrugsområdet) til at sikre, at disse produkter ikke blot genbruges og ukritisk kommer tilbage på markedet.

I øvrigt skal det tydeligt fremgå at overdragelsen af elektroniske og elektroniske produkter til skoler og børnehaver alene gives til læringsformål, og at disse ikke må afsættes kommercielt efterfølgende.

Ingen sikkerhed for genbrug (bekendtgørelsens § 3, stk. 1)

Ifølge afsætningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1, skal genstande afleveret på genbrugsområder vederlagsfrit kunne overtages af private aktører. For elektronik - som adskiller sig fra reelle genbrugsgenstande ved at indeholde komponenter af betydelig økonomisk værdi - vil det betyde, at private aktører vederlagsfrit kan overtage genstande med økonomisk værdi, uden at der ifølge det nuværende forslag stilles krav til de private aktørers håndtering af disse genstande.

Kommunen bør pålægges at udføre en markedsundersøgelse af afsætningsmulighederne forud for udformning af et oplæg til en afsætningsplan. Oplægget skal offentliggøres parallelt med offentliggørelse af markedsundersøgelsen. Da der gives så vide rammer og området er nyt, bør der fastsættes krav om, at planen skal revideres årligt og at der skal evalueres på hvordan den virker og varetager de formål, genbrugsområderne er etableret for.

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

Konsekvensen af det foreslåede udkast til afsætningsbekendtgørelse er, at private aktører kan se et incitament til at udnytte ordningen til at udtage værdifulde komponenter, fx metaller. Det vil føre til, at de elektroniske produkter ikke anvendes til genbrug, og at der skabes et gråt marked for elektronik, hvor de økonomiske værdier høstes, og hvor resten af produktet smides ud – nu uden mulighed for forberedelse til genbrug. I sin nuværende form kan genbrugsområderne og afsætningsbekendtgørelsen derfor direkte modvirke formålet om mere genbrug.

Skraldede produkter finder ikke nødvendigvis vej tilbage til WEEE-strømmen. Af Miljøstyrelsens kortlægning fra 2015 fremgår, at en betydelig del af elektronikaffaldet enten skraldes (kabelklipning) og/eller bortskaffes gennem alternative kanaler (fejlsorteringer, jernskrot etc.). Der kan således være argumenter for, at sådanne produkter ej heller vil komme genanvendelsen til gavn.

Kortlægningen kan læses her: https://mst.dk/media/91573/mst_weee_indsamling_300ppi.png. Det skal oplyses, at det er de kollektive ordningers oplevelse, at de procentuelle niveauer for de gråstrømme fortsat er gældende og måske endda er voksende.

Vejledning for afsætning er nødvendig (bekendtgørelsens § 3, stk. 1)

Ifølge bekendtgørelsens § 3, stk. 1, skal den enkelte kommune vedtage en ordning for afsætning af genbrugs-genstande (elektronik). Bekendtgørelsen indeholder intet krav om udstedelse af en vejledning for afsætning, og bekendtgørelsen indeholder ingen kriterier for afsætninger, herunder krav om korrekt håndtering af personoplysninger.

Det kan efter ordlyden af bekendtgørelsen føre til 98 forskellige ordninger for afsætning af genstande i genbrugsområder, hvor der ikke nødvendigvis er tænkt på håndtering af persondata eller miljøskadelige stoffer i genstandene. Det er vanskeligt at se, hvordan et sådant kludetæppe af forskellige ordninger på et overordnet plan skulle kunne bidrage til den grønne omstilling. I det mindste bør det sikres ved en vejledning, at afsætning i kommunerne sker efter fælles retningslinjer, og at afsætning kun sker til private aktører, som håndterer elektronik efter samme krav, som stilles til producentansvaret.

I relation til ovenstående er forbrugervinklen ikke ubetydelig, da forskellige ordninger kan give anledning til forvirring og dårlige forbrugeroplevelser. Et eksempel fra den virkelige verden fremgår af omstående fotos, som Elretur har mødt i 2022 hos en kommunal enhed. Eksemplet er ikke enestående.

Foto fra kommunalt udsalgsted, hvor bl.a. elektronik afsættes (Danmark, 2022)

Endelig finder Elretur det vigtigt at fremhæve, at det er et problem, at kommuner har incitament til at udnytte elektronik, som borgere afleverer på indsamlingspladser, når kommunerne efter WEEE-bekendtgørelsens regler samtidig er forpligtet til at sikre, at producentansvarsordningen fungerer. Det er kommunerne der har ansvar for de indsamlingspladser, som danner rammer om producentansvarsordningen, det bør derfor fremgå direkte af lovgivningen, at kommunerne ikke må håndtere elektronik ved "salg" eller reparation eller på anden måde favorisere egen eller lokale organisationer og foreninger ved at tildele dem en forhåndsplacering i tildelingshierarkiet eller tilpasse kriterierne i eventuelle udbud til fordel for (egne) særinteresser og/eller forsøg/test e.l. Dette gælder også i relation til egne butikker, hjemmesider og andre handelsplatforme samt alternative indsamlingsformer og -udbud.

Bred og tydelig annoncering med reel svarfrist er nødvendig (bekendtgørelsens § 4, stk. 1)

En del af formålet med genbrugsområderne er at sikre, at kommunerne ikke får adgang til genbrugsgenstande, før private aktører har haft en reel mulighed for at overtage genstandene, jf. § 3, stk. 2. Ifølge bekendtgørelsens § 4, stk. 1, kan annoncering ske udelukkende digitalt, men digital annoncering er på den anden side ikke et krav.

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

Hvis genbrugsområderne også må afsætte elektronik, er Elretur rede til at overtage elektronikken fra genbrugsområderne med henblik på genbrug, og Elretur anmoder således om en annonceringsordning, der giver Elretur og andre reel mulighed for at byde ind på opgaven i kommunerne. For at tilgodese hensynet til den grønne omstilling, bør der ske reel annoncering via digitale værktøjer, så alle interesserede private aktører har en reel mulighed for at byde sig til.,

I relation til antallet af kommunale genbrugspladser og størrelsen af disse, er det Elretur anbefaling at genbrugsområderne begrænses til få pladser, hvor det giver perspektiv; både for så vidt angår pladsens størrelse (målt på antal besøgende og areal) samt infrastruktur. Sidstnævnte bør være væsentlig, da en tydelig placering af genbrugsområderne væk fra områder, hvor der i øvrigt indleveres affald og andre produkter i båse, containere, bure, fade etc., vil fremstå med et tydeligt og forståeligt formål og ikke som et loppemarked, hvor det er tilladt at plukke i andre affalds- og indsamlingsordninger. Der kan således være argumenter for maksimalt et genbrugshjørne pr. kommune.

Elretur er i øvrigt villig til at stille permanent udstyr til rådighed for indsamlingen af de i genbrugsområderne indleverede elektroniske- og elektriske produkter med henblik genbrug.

BEMÆRKNINGER TIL AFFALDSAKTØRBEKENDTGØRELSEN

Forberedelse til Genbrug (FtG)

I § 34 i affaldsbekendtgørelsen nævnes, at kommunalbestyrelsen kan deltage i aktiviteter forbundet med forberedelse med henblik på genbrug af affald, der er indsamlet på genbrugspladser i kommunen. De frasorterede genbrugsgenstande skal overføres til et genbrugsområde.

Ifølge § 1 omfatter bekendtgørelsen håndtering af affald, der ikke er reguleret af anden lovgivning. WEEE og batterier (og fra 2025 emballage) har sit eget lovgrundlag. På denne baggrund gælder bekendtgørelsen ikke for elektronik, batterier og emballage. For at tydeliggøre dette over for kommunerne, kan det med fordel fremgå direkte af bekendtgørelsens § 34, at kommunerne ikke kan deltage i aktiviteter forbundet med affald fra elektronik og batterier (og fra 2025 emballage).

SAMMENFATNING

Det er Elreturs opfattelse, at regelsættet om genbrugsområder og afsætning af genbrugsgenstande indebærer flere u hensigtsmæssige konsekvenser for håndtering af elektronik:

- Afsætningsbekendtgørelsen opfylder ikke formålet om grøn omstilling, fordi ordningen kan skabe ny infrastruktur (parallel infrastruktur) for (affalds)håndtering, hvor ordningen bliver brugt til at høste værdifulde komponenter fra elektronik med den konsekvens, at forberedelse til genbrug går tabt, ligesom risikoen for at genbrugspotentialet udvandes i relation til de etablerede ordninger som allerede findes.
- Reglerne om genbrugsområder kan føre til et tilbageskridt i relation til miljø- og sikkerhedsmæssig forsvarlig håndtering af brugt elektronik, hvis der ikke stilles krav om, at elektroniske genstande håndteres efter samme krav og standarder, som stilles til producentansvaret.
- Der er betydelige administrative byrder for kommunerne som bliver ansvarlige for at sikre at databeskyttelseskrav, miljømæssig forsvarlig håndtering og sikkerhedsforskrifter er opfyldt i

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

genbrugsområdet og ved efterfølgende afsætning. Alene sikring af at viden om tilbagekaldte produkter opdateres kræver indsigt og opfølgning. Samme betragtning er i øvrigt også gældende i relation til tyverigods.

- Der vil uvilkårligt blive indleveret produkter i genbrugsområderne, som ikke kan eller egner sig til genbrug. Kommunerne skal således udføre affaldsprocesser i form af fx sortering og test på indleverede elektroniske og elektriske produkter, før disse vederlagsfrit kan afsættes til tredje part.
- Der er desuden en reel risiko for at de allerede realiserede genbrugsmængder falder og at de nye genbrugsområder ikke formå at overgå disse mængder, hvorved genbruget reelt vil falde.

Andre kommunale ordninger og tiltag

Parallelt med indleveringen af elektronik og batterier på genbrugspladserne har kommunerne etableret egen indsamlingsordninger, som fx storskraldsordninger og miljøkasser (poseordning og røde miljøkasser). Disse ordninger er ikke reguleret gennem nærværende bekendtgørelse, hvorfor det må være gældende, at elektronik og batterier indsamlet gennem kommunale ordninger ikke kan overdrages til genbrugsområder på genbrugspladserne – også selvom kommunen eller en tredje part foretager indsamlingen og sorteringen, men derimod skal overdrages til producentansvaret – altså uændret i forhold til den nugældende praksis.

Det gøres desuden gældende at genbrugsområder som er drevet af en kommune eller kommunale myndigheder, herunder udbud til private aktører i bredforstand, ikke kan etableres i det åbne rum ved fx at opstille udstyr og andet materiel på gader og stræder samt kommunale bygninger m.m., altså uden for de kommunale genbrugspladser. Det må gælde uanset om kommunen eller dennes repræsentant (aftalepart) forestår sorteringen; i egnet til genbrug og ikke-egnet til genbrug, hvor sidstnævnte overdrages til producentordningen.

Ovenstående er desværre ikke et tænkt eksempel, men et udtryk for et netop udbudt kommunal parallel infrastruktur. Oprettelsen af sådanne parallelle indsamlingssystemer udenfor genbrugspladserne indeholder i øvrigt elementer som er i strid med kommunalfuldmagten.

Producentansvaret (kollektive ordninger) og producenterne (erhverv) har jf. DPA indsamlet ca. 1.500 tons elektronik gennem erhvervsordninger (2021). Erhvervsordningerne indeholder yderligere potentiale, hvorfor kommunale ordninger uden for genbrugspladserne blot er endnu en parallel infrastruktur til allerede eksisterende erhvervs indsamlingsordninger.

Indsamlet elektronikkaffald pr. kategori, slutbruger og indsamlingskanal

I tons (2021)

Kategori / Ton	Komm. inds., hushold.	Kollektiv ordning, hushold.	Prod. egen, hushold.	I alt, hushold.	Kollektiv ordning, erhverv	Prod. egen, erhverv	I alt, erhverv	Total
1. Udstyr til temperaturudveksling	14.289	662	190	15.141	101	441	543	15.684
2. Skærme og monitorer	5.764	80	29	5.874	5	2	7	5.881
3. Lyskilder	520	202	0	722	0	4	4	727
4. Stort udstyr	32.086	1.628	568	34.281	121	618	739	35.020
5. Småt udstyr	14.771	674	58	15.504	40	67	107	15.610
6. Småt it- og telekommunikationsudstyr	3.480	249	1	3.730	9	51	60	3.790
7. Fotovoltaiske paneler	20	0	0	20	0	8	8	29
I alt	70931	3495	847	75273	276	1192	1468	76740

Kilde: DPAQ, Dansk Producentansvar. <https://producentansvar.dk/statistik/elektronisk-udstyr-weee/indsamlet-maengde-elektronikkaffald/>

Elretur er desuden af den opfattelse, at det for områder med særlovgivning ikke kan være gældende, at andre interessenter, såsom foreninger, private virksomheder o.l. træder før særlovgivningen, altså procenterne. Bekendtgørelsens formål må følgelig tage sigte på tilfælde, hvor et producentansvar ikke foreligger. På områder med producentansvar skal fremme af genbrug derimod ske ved at understøtte producentansvarsordningen.

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

PRODUCENTERNE KAN BIDRAGE

De nævnte problemstillinger kan løses ved at se producenterne som en aktiv medspiller. Producenterne varetager allerede indsamlingen på genbrugspladserne og er villig til at varetage indsamlingen af eventuelt indleveret elektronik og batterier i genbrugsområder, så det sikres, at elektronik faktisk håndteres efter gældende regler og på en måde, hvor det faktisk kan bruges igen med en tryk og forsvarlig forbrugeroplevelse til følge.

Producentansvaret indebærer netop, at producenterne er pålagt krav om indsamlingsprocenter og niveauer for genanvendelse (inkl. genbrug), energiudnyttelse etc. Det betyder også, at producenterne har den nødvendige volumen og set up til at kunne stille det nødvendige materiel til rådighed for at varetage indsamlingsansvaret og den efterfølgende oparbejdning (genbrug eller genanvendelse). Oparbejdningen omhandler også genbrug, herunder test, reparation, garantistilling m.m., hvilket i sidste ende styrker den gode forbrugeroplevelse.

I forlængelse af producentansvaret er det naturligt, at producenterne bl.a. afholder omkostninger til innovative aktiviteter som fx teknologiudvikling samt etablering af sorteringsanlæg. Sidstnævnt med henblik på at øge genanvendelsesprocenterne og herunder genbruget.

Det formål Klimaplanen opstiller om genbrug kan således opnås ved at understøtte den ordning, som allerede forligger, og det vil Elretur meget gerne bidrage til. Målet må være en affaldsbranche, der samarbejder om opgaverne til gavn for miljøet og klimaet.

FIRST TREATMENT

I partnerskab med affaldsbranchen er Elretur ved at opbygge det såkaldte missing link i genanvendelsesstrømmen (elektronik). Anlæggene vil tilbageføre egnede produkter, som ellers vil være blevet kasseret, i et nyt brugsmønster (genbrug).

For at kunne fortsætte og intensivere dette arbejde er det centralt, at producentansvarsordninger respekteres og betragtes som et aktiv, der har apparat, volumen og processer der kan bidrage til den grønne omstilling.

First treatment anlæggene er under projektering/planlægning og vil være i drift i 2023/2024. Det er allerede bestemt og meddelt ud, at anlæggene bygges i henholdsvis Roskilde og Middelfart og de skal håndtere elektriske og elektroniske produkter fra hele Danmark. I dag drives sorteringen i samarbejde med flere reparatører og demonstrationssorteringskolonner, hvilket overtages af anlæggene når de er i drift.

Forudsætningen for etablering af sorteringsanlæg er naturligvis, at der findes egnede produkter til genbrug i inputstrømmen.

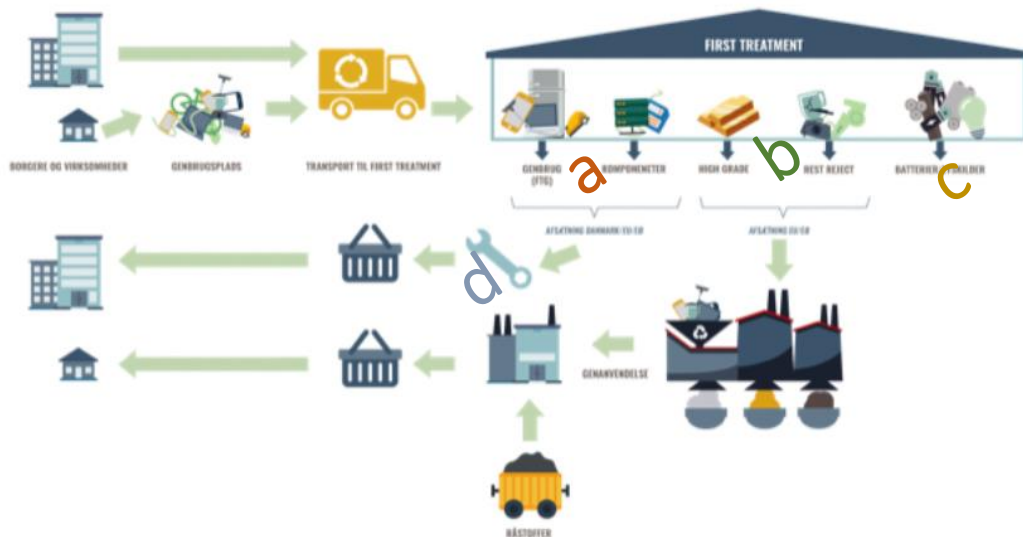
Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

Illustration: First treatment processerne.

Kilde: www.elretur.dk/wp-content/uploads/2021/09/ftg.jpg

First treatment anlæggene skal (a) sortere alle genbrugseggede produkter og komponenter fra, med henblik på at disse overdrages til godkendte reparatører (d), der på markedsvilkår tester, rengør og reparere produkterne for derefter at afsætte disse med garanti og mærkning. Den genanvendelsesegnede volumen (b) opdeles efterfølgende i flere kvaliteter (fx high og low grade), som efterfølgende behandles med henblik på materialelegnanvendelse. Formålet med denne opdeling er, at genanvendelsesprocessen kan målrettes genanvendelse af bestemte materialer, som fx plast, sjældne jordarter, metaller, jern etc. En effekt af sorteringen er desuden, at fejlsorteringer (c) af fx lyskilde og batterier kan udsorteres med henblik på korrekt miljøbehandling.

Gennem first treatment anlæggene sikres sporbarheden og data på behandlingsformerne, herunder genbrugs- samt genanvendelsesprocenterne. Problematikker omkring GDPR sikres ligeledes på et first treatmentanlæg.

Ved en systematisk udsortering af hele materialestrømmen kan genbrugsandelen (ca. 2.000 ton, 2021 se tabel side 2) hæves markant.

First treatment kan opfylde Klimaplanens formål og sikre udsortering af genbrugseggede produkter og komponenter i stor skala. Det er vigtigt, at Elretur og andre har incitament til at skabe sådanne løsninger, hvilket reglerne om genbrugsområder kan modvirke.

Anlæggenes services' tilbydes alle aktører (andre kollektive ordninger, erhverv, organisationer etc.).

I forhold til godkendelsen af reparatører (d) sker dette med behørigt hensyn til CENELEC 50.614, hvorved aftalen bl.a. indeholder nedenstående elementer.

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

Reparatøren skal:

- Have kompetencer (uddannelse) og erfaringer fra reparation af elektronik og/eller elektroniske produkter.
- Have en lokation med en passende infrastruktur i forhold til reparatørens aktiviteter, herunder skal lokationens størrelse og teknologiske hjælpemidler være passende. Hvorvidt lokationen er passende, vurderes i en risikovurdering.
- Sikre at der er sikker adgang til og fra lokationen, samt at uvedkommende ikke har adgang til lokationen.
- Have værktøj og testudstyr der er passende i forhold til de typer, der genbruges, herunder skal der være procedurer til sikring af sletning af data, herunder klistermærker og andre særkender fjernes.
- Have rutiner der sikrer at tilbagekaldte produkter ikke tilbageføres til markedet.
- Have et system til sporing og sporbarhed. Systemet skal sikre sporbarhed af REEE.
- Sætte en label med reparatørens navn og kontaktdata på REEE. Producentens "rating plate" må ikke fjernes.
- Give REEE et unikt identifikations- eller salgsnummer, når det sælges eller doneres.
- For alle tests skal det registreres, når testen er udført.

Elretur vil gerne særskilt med Energistyrelsen gennemgå aftaleindholdet og redegøre for, hvilke regler reparatørerne skal varetage sin virksomhed efter, hvis der er ønske herom.

AFSLUTNING

Elretur opfordrer til præciseringer og tydeliggørelse som redegjort for i ovenstående, således at en række af de uklarheder som potentielt kan give anledning til misforståelser, etablering af parallelle systemer, kreative løsninger etc. undgås.

Målet må være en affaldsbranche, der samarbejder om opgaverne til gavn for miljøet og klimaet.

Elretur står naturligvis til disposition for eventuelle spørgsmål og uddybninger.

Med venlig hilsen
Elretur

Morten Harboe-Jepsen
CEO